

ИЗВЈЕШТАЈ

О РАДУ НА ПРОЈЕКТИМА ИСТОРИЈСКОГ ИНСТИТУТА ЦРНЕ ГОРЕ ЗА 2003. г.

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Рад Историјског института Црне Горе у 2003. години углавном се одвијао на извршавању послова и задатака на пројектима - темама који су уговорени са Министарством просвјете и науке - Сектором за науку и Универзитет, а чија је динамика утврђена посебним анексима Уговора.

На неким пројектним задацима се извјесно касни, што због објективних а што због субјективних околности тако да нијесу завршени са 31. XII 2003. године.

Планирана средства за научно истраживачки рад нијесу остваривана очекиваном динамиком па се благовремено није могао обавити научноистраживачки рад у архивима ван сједишта Института.

За издавачку дјелатност, сем неких скромних средстава за часопис „Историјски записи” и неких издања која је финансирало

Министарство културе, Министарство просвјете и науке није могло обезбиједити потребна средства па су на овом плану постигнути скиромни резултати.

За Библиотеку Института су обезбиједјена недовољна средства због чега није било могуће адекватно прибавити нова издања и обновити потребан књижни фонд. Но, и поред тога Институт је донаторством и размјеном успио да на том плану обезбиједи завидан фонд нових издања.

Научни радници и научни сарадници Института у 2003. години, учествовали су на бројним научним и стручним скуповима, округлим столовима и промоцијама са запаженим рефератима и саопштењима.

Извјештај садржи посебне извјештаје Научних радника и научних сарадника из којих се детаљније види рад на пројектним задацима за 2003. годину.

1. НАЗИВ ПРОЈЕКТА- ТЕМЕ: Црна Гора и Албанци
РУКОВОДИЛАЦ: проф. др Ђорђе Борозан
РОК РЕАЛИЗАЦИЈЕ: 2005.

За пројекат **Црна Гора и Албанци** у 2003. години одобрено је 1.518,73 еура. Уплаћено 447,09, исплаћено 360,00 еура и неисплаћено 80,9 еура. Ово је стање на 25. XII 2003. године. Од овако одобрених и уплаћених средстава од стране Министарства за просвету и науку уредјени су следећи послови:

1. Наиме исплаћених средстава 360,00 еура набављена је релевантна литература (основна) и обављена су почетна истраживања у архивима Црне Горе (Државни архив Црне Горе на Цетињу и Одјељење Државног архива у Котору) затим, Архива Србије и Црне Горе (ранијег архива Југославије, Архива Војноисторијског института и Архива Србије (Србија).

2. На основу увида у фондове и збирке архивске градје за наведену тему слободан сам овим извјештајем констатовати да су расположива средства за прикупљање архивске градје, неопходне за потпуније прикупљање извора, студиозно и аналитичко обликовање рада за будућу монографију, прескромна. Ипак, надам се да ће у оквиру задатог рока (три године) преузете обавезе бити у потпуности испуњене.

Истраживања у иностраним архивима није било јер са овим средствима нијесу могла доћи у обзир.

Ипак, и поред ових недостатака, учешћем на међународним скуповима, нефинансираним од стране Министарства, Универзитета и Завода за научну и техничку сарадњу, већ једино према позиву организатора и учешћем личних средстава, објавио сам и припремио научне радове везане за тему којом се бавим.

2. НАЗИВ ПРОЈЕКТА- ТЕМЕ: Црна Гора и велике силе 1878-1903.

РУКОВОДИЛАЦ: др Радослав Распоповић
РОК РЕАЛИЗАЦИЈЕ: 2006.

Планом рада на пројекту *Црна Гора и велике силе 1878-1903* књ. I било је предвидјено да се започне са истраживањима у земљи и иностранству. Осим архива на Цетињу и у Београду била су планирана истраживања у Москви и Петрограду.

Одлуком Министарства за просвету и науку, којом је овај пројекат прихваћен на финансирање, на име материјалних трошкова одобрена су средства у износу од 1022,86 евра. У односу на планирани обим истраживања та средства су била недовољна за реализацију почетних истраживачких фаза рада. Медјутим и тај износ, који није омогућавао планирану динамику рада, није исплаћен у почетној години финансирања пројекта, у одобреном износу. Од укупно предвидјених средстава уплаћена је сума од 29,43% што износи 301 еуро. Свакако са оваквим малим средствима није било могуће обавити ни нај основније истраживачке послове. Оно што је од одобрених средстава урађено тицало се истраживања у архивима на Цетињу у архивском одјељењу Народног музеја (у оквиру фондова: Приновљена руска градја и Николе И). Осим започетих архивских истраживања током прве године реализације пројекта остварен је увид у дио научне периодике, штампе, односно посебних историографских радова који се односе на ову тему.

У односу на планирани обим послова већ у првој години рада овај пројекат је у озбиљном закашњењу.

Током 2003. године радио сам и на звршним пословима који су се односили на реализацију међународног пројекта „Н.М. Потапов, руски војни агент у Црној Гори, том I - Извјештаји, рапорти и писима, Том II - Дневник 1906.1907, 1912, 1914-1915”. Учествовао сам на међународном научном скупу у Новом Саду „Сеоба Срба у Русију у XVIII в.”, са темом: „Мисије владике Василија Петровића и сеоба Црногораца у Русију”. На научном скупу поводом 125-годишњице Берлинског конгреса, одржаном средином јуна на Цетињу у организацији Народног музеја Црне Горе, поднио сам саопштење под насловом „Значај одлука Берлинског конгреса за међународни правни статус Црне Горе.”

3. НАЗИВ ПРОЈЕКТА-ТЕМЕ: ”Школовање средњошколске и студентске омладине из Црне Горе у Краљевини Југославији 1918-1941. године”

РУКОВОДИЛАЦ: Др Момчило Д. Пејовић
РОК РЕАЛИЗАЦИЈЕ: 2005.

4. НАЗИВ ПРОЈЕКТА - ТЕМЕ: Руски конзулат у Дубровнику и Црна Гора од Париског мира до Берлинског конгреса”

РУКОВОДИЛАЦ: Др Сенка Распоповић
РОК РЕАЛИЗАЦИЈЕ: 2005.

У току 2003. год. рад на пројекту „Руски конзулат у Дубровнику и Црна Гора од Париског мира до Берлинског конгреса”, није могао бити реализован у предвидјеном обиму. То се прије свега односи на извршавање планираних архивских истраживања у земљи и иностранству. Мали износ одобрених средстава по основу материјалних трошкова није уплаћиван предвидјеном динамиком тако да је од укупног износа одобрених средстава (1031,72 еура) исплаћено само 29,43%, што износи 303,72 евра. Свакако да са овако малим одобреним средствима исплаћеним у неколико рата није било могуће организовати значајнији истраживачки рад. Због тих околности већ у првој год. реализације овај пројекат је у озбиљном закашњењу.

Радила сам на припреми за штампу рукописа „Културне везе Црне Горе и Русије у другој половини XIX и почетком XX в.” Пошто је највећи дио тих послова урађен, рукопис би могао бити предат за

штампу када би постојала потребна финансијска средства за издавачку дјелатност Историјског института.

Такође сам радила и на завршетку дијела послова на међународном пројекту „Николај Михаилович Потапов, руски војни агент у Црној Гори”, Том - I извјештаји, рапорти, писма, Том II - дневник 1906-1907, 1914-1915.

5. НАЗИВ ПРОЈЕКТА-ТЕМЕ: ”Утицаји оријентално-исламске цивилизације у Црној Гори”
РУКОВОДИЛАЦ: Др Драгана Кујовић
РОК РЕАЛИЗАЦИЈЕ: 2003.

С нешто закашњења у односу на планирану динамику, условљеног низом неповољних околности, истраживање и рад на пројекту „Утицаји оријентално-исламске цивилизације у Црној Гори” су у првој фази настављени посјетама Државном архиву на Цетињу (8.05, 15.05, 28.05., 2.06, 5.06., 12.06., 23.07, 27.10., 26. 11.). У току ових посјета обављен је преглед градје на оријенталним језицима у оквиру сљедећих фондова: Фонд Министарства иностраних дјела - Посланство Скадар, Посланство Цариград. Документа регистрована овом приликом представљају углавном административна документа, преписку, уговоре и сл., штампане или руком писане на турском језику и у мањем броју на арапском језику. Истраживање сам наставила прегледом Фонда Министарства просвјете и црквених дјела (за годину 1913.) ради прикупљања свједочанства као прилога илустрацији и проучавању просвјетних прилика у новоослободјеним крајевима током 1913. године, у наставку већ објављеног рада „Основни подаци о просвјетним установама оријентално-исламског карактера у Црној Гори” (Историјски записи, 2002/1-2). У септембру (16-20.09.) током посјете Историјском архиву - Сарајево прегледни су дјелови архивске грађе која се односи на активност културно-просвјетног друштва „Гајрет” у Црној Гори, тј. оних бројева истоименог часописа (од 1922. године) који нису похрањени у Централној библиотеци на Цетињу. Редакцији „Библиографског вјесника” предат је у октобру рад под насловом „Прилози за проучавање утицаја оријентално-исламске цивилизације у Црној Гори: Одабрана библиографија радова и преглед писане градје на оријенталним језицима у архивским и музејским фондовима Црне Горе - Беране, бијело поље, Цетиње, Пљевља, Подгорица”, који је

настао као резултат досадашњих истраживања архивске грађе у Црној Гори. За зборник радова са научног скупа који је одржан у Котору (08-12.09. 2003.) у организацији ВАЛ-ТАМ-а и Историјског института Црне Горе предат је почетком децембра рад под насловом „Преглед писане грађе на оријенталним језицима у архивским и музејским фондовима Црне Горе - Беране, Бијело Поље, Цетиње, Пљевља, Подгорица /A Survey of Written Materials in Archives and Museums of Montenegro-Беране, Бијело Поље, Цетиње, Пљевља, Подгорица/”. Нажалост, закашњели прилив средстава условио је да посјета Архивском одјељењу - Бар буде обављена тек почетком децембра 2003. (10.12.) Исто тако, из поменутих разлога посјета Архивском одјељењу - Будва планирана је за 22. децембар о.г.

Напомена:

Љубазно молим да се, с обзиром на неспоразум који постоји у вези са одобреним роком рада на пројекту (иако сам на то упозоравала у својим досадашњим извјештајима), има у виду да је пројекат одобрен 17. јула 2001, будући да је званично пријављивање могло да буде обављено тек након што сам примљена у радни однос 15.03.2001. г., трогодишњи рок, умјесто што је (административним аутоматизмом!) назначен да буде крајем 2003. треба да истиче у другој половини 2004. г. Међутим, уколико прилив средстава и низ других околности дозволи, рад на пројекту могао би да буде завршен изградом библиографске публикације која би представила резултате до којих се дошло у фази пројекта која је амбициозно, узимајући у обзир предвиђене рокове, сматрана тек једном од фаза врло широко конципираног пројекта „Утицаји оријентално-исламске цивилизације у Црној Гори”. Сматрам да би предложене фазе овог пројекта могле да буду преименоване у засебне пројекте, тј. сегменте научноистраживачке активности у оквиру рада омеђеног поменутом тематском цјелином.

**6. НАЗИВ ПРОЈЕКТА- ТЕМЕ: Свештенство у Котору
XIV и XV вијека
РУКОВОДИЛАЦ: Др Ленка Блехова Челебџић
РОК РЕАЛИЗАЦИЈЕ: 2005.**

У години 2003. сам привела крају обраду рукописног материјала у Историјском архиву Котор. Обрадила сам све нотарске књиге

Бискупског и Историјског архива које се односе на средњи вијек, са завршним датумом децембар 1500. То су књиге I-IV Бискупског архива и књиге IV-XXII и CXLIX Судско-нотарских списа у Историјском архиву, укупно двадесет четири књиге рукописне грађе чији број фолија износи у просјеку осам стотина по једној књизи. У архиву сам провела 153 радна дана (уписано у евиденцију истраживача). Такође, провела сам три недјеље у Прагу гдје сам истраживала у Националној библиотеци Чешке Републике и библиотеци Чешке академије наука.

У јавности сам била присутна са стручним прилозима путем културне емисије Наслови (II програм), промоције Годишњака Поморског Музеја (Котор, децембар 2003) и моје књиге женске средњовјековног Котора (Херцег Нови, мај 2003.).

7. НАЗИВ ПРОЈЕКТА-ТЕМЕ: Италијанско-црногорски односи 1896-1914.

РУКОВОДИЛАЦ: др Радоје Пајовић

РОК РЕАЛИЗАЦИЈЕ: 2003.

У току 2003. године био сам ангажован на пројекту Италијанско-црногорски односи 1896-1914.

Без обзира на обимна архивска истраживања која сам у домаћим и италијанским архивима обавио до сада, степен истражености поменуте теме није ми омогућио да у току ове године приступим писању студије. С друге стране, скромна материјална средства која су ми стајала на располагању за истраживање у овој години нијесу била довољна за озбиљнија нова истраживања у Италији. На истраживањима у Италији /28. IX - 4 X/, провео сам 5 радних дана: 1 дан у Трсту, 2 дана у Болоњи и 2 дана у Барију.

У Трсту и Барију истраживао сам у библиотечким фондовима. У Болоњи сам пронашао грађу Антонија Балдачија - два архивска фонда до сада непозната црногорској историографији - на жалост, фонд је био у фази сређивања и дозвољен ми је изузетно и само кратак увид у грађу током два дана. Од изузетног је значаја за реконструкцију италијанске политике према Црној Гори.

У више наврата, током године, истраживао сам у Државном архиву и Централној библиотеци Ђурађ Црнојевић на Цетињу /око 10 дана/ и Историјском архиву у Котору /4. дана/.

**8. НАЗИВ ПРОЈЕКТА- ТЕМЕ: Дробњак 1850-1918.
РУКОВОДИЛАЦ: Проф. др Бранислав Ковачевић
ИЗВРШИЛАЦ: мр Жарко Лековић
РОК РЕАЛИЗАЦИЈЕ: 2003.**

Током 2003. године обавио сам истраживања у архивима Црне Горе и Србије у циљу прикупљања грађе за израду докторске дисертације „Дробњак 1850-1918”.

Истраживао сам у Музеју на Цетињу (Архивско одјељење).

Истраживао сам и у Државном архиву Црне Горе на Цетињу фондове Министарства унутрашњих дјела и Министарства просвјете и црквених послова.

У архиву Митрополије сам истраживао фондове: Епархије захумско-рашке, Консistorије цетињске и Консistorије никшићке.

Обавио сам истраживања и у Завичајном музеју у Пљевљима.

У Архиву Србије сам истраживао фондове Министарства унутрашњих дела 1879-1914, Министарства иностраних дела Краљевине Србије - политичко одељење 1871-1918., Министарства иностраних дела - просветно-политичко одељење 1891-1915., као и више фондова збирки и личних и породичних фондова.

Завршио сам и архивска истраживања у Архиву САНУ, Архиву Србије и Црне Горе и у Архиву Војноисторијског института. На истраживањима у Београду сам провео пет мјесеци. Највећи дио истраживања сам обавио о свом трошку.

За истраживања у Москви и Бечу, која је захтијевао ментор проф. др Радош Љушић, нијесу ми одобрена финансијска средства.

Упоредо сам извршио и проучио основну литературу и приступио писању и обликовању дјела.

На основу урађеног у 2003. години, а у договору са проф. др Радошем Љушићем, планирам да у 2004. години доставим докторску дисертацију. Дакле, мој рад за 2004. годину ће бити у функцији израде, предаје и одбране докторске дисертације.

9. НАЗИВ ПРОЈЕКТА - ТЕМЕ: Подгорица и њена околнина у XV и XVI вијеку у османским катастарским пописним књигама (taputahrir defteri) - с освртом на остале дјелове данашње Црне Горе који су припадали Скадарском санџаку у том периоду
РУКОВОДИЛАЦ: др Божидар Шекуларец
ИЗВРШИЛАЦ: мр Аднан Пешћ
РОК РЕАЛИЗАЦИЈЕ: 2005.

Рад на докторској тези до сада иде по предвидјеном плану и програму. У протеклој години било је планирано прикупљање литературе у вези са пријављеном темом, што је у великој мјери и остварено. Рад на докторској дисертацији повезан је у исто вријеме и са мојим обавезама на Анкарском универзитету, гдје радим своју докторску дисертацију, а то је предвиђало слушање наставе и полагање испита. То је, такођер, окончано с успјехом, гдје сам у два семестра слушао и положио 11 предмета.

Финансијска средства која су предвиђена за рад на мојој тези нијесу у потпуности исплаћена (исплаћено је 30% предвиђених средстава) тако да је то утицало на успоравање жељеног рада, гдје сам имао намјеру да у овом периоду обавим и један дио архивског истраживања, која су већим дијелом у Истанбулу, у Архиви предсједништва Владе.

10. НАЗИВ ПРОЈЕКТА- ТЕМЕ: Нови од пада под османску власт до краја XVI вијека
РУКОВОДИЛАЦ: Академик Миомир Дашић
ИЗВРШИЛАЦ: мр Јасмина Ђорђевић
РОК РЕАЛИЗАЦИЈЕ: 2003

Према рјешењу Министарства просвјете и науке, Сектор за науку, број 05-1-2-1631 од 22. X 2003. била сам дужна да до краја децембра 2003. доставим том Министарству завршни елаборат пројекта „Нови од пада под османску власт до краја XVI вијека”, са двије позитивне рецензије. Елаборат сам завршила и предала проф. др Ђорђу Борозану и проф. др Божидару Шекуларцу на рецензију.

Учествовала сам на „III међународном симпозијуму за турколошка истраживања на Балкану”, одржаном од 8-12. септембра у Котору са рефератом „Процес исламизације у Драчевици у првој половини XVI вијека”.

На Филозофском факултету у Никшићу, Катедра за историју и географију, држала сам вјежбе на предметима Историја јужнословенских народа од XVI до краја XVIII вијека и Историја јужнословенских народа од почетка XIX вијека до 1918.

У оквиру пројекта Савјета Европе „History and History Teaching in South East Europe” учествовала сам у раду конференције на Јалти, Украјина, од 2-5. X 2003. посвећеној изради CD- рома са изворним материјалима за пројекат „Европске кључне године: 1848, 1913, 1919, 1945. и 1989-90.”

11. НАЗИВ ПРОЈЕКТА- ТЕМЕ: Социолошко-демографска анализа кретања становништва у подгоричкој општини 1945-1991. г.

РУКОВОДИЛАЦ: Проф. др Сретен Вујовић

ИЗВРШИЛАЦ: мр Вукајло Глушчевић

РОК РЕАЛИЗАЦИЈЕ: 2003.

Рад на пројекту „Социолошко-демографска анализа кретања становништва у Подгоричкој општини 1945-1991 године” састојао се у следећем:

У априлу текуће године због изјаве ментора др Слободана Вукићевића, да се не сналази у проблематици наведене теме, то сам био приморан да одредим другог ментора. С обзиром на то успједиле су и одређене промјене у концепцији теме, што је условило и накнадна истраживања. Стога сам у мају текуће године обавио одређена истраживања у Београду и Новом Саду у трајању од 15 дана. Након тога сам приступио писању теме. До 20 децембра текуће године, завршио сам са писањем следећих поглавља:

Увод

Предмет и циљ рада

Метод рада

Историјски приступ

Општи поглед на развој Подгорице

Природне одлике

Помени миграција кроз историју на подручју подгоричке општине

Однос државе према миграцијама до 1945.

Аграрне миџрације

Однос државе према колонизацији у Војводини 1948.

Правна регулатива и колонизација становништва Црне Горе
Колонизација становништва из Подгоричке општине

Индустријске миџрације

Државна концепција развоја привреде и њен утицај на појаву
индустријских миграција

Миџрације село - град

Подгорица као миграционо подручје

Становништво Подгоричке општине по насељима и мигра-
ционим обиљежјима

Миграције становништва са територије Црне Горе у Подгорицу

Демографска структура досељеника у Подгорици

Посљедице миграције село-град

Дневне и повремене миграције

Привремене економске миџрације

Однос државе према спољним миграцијама

Принципи југословенске политике према спољашњим мигра-
цијама

Миграције радне снаге из Подгоричке општине на привремени
рад у иностранство

Земље рада

Структура радне снаге на привременом раду у иностранству

Значај привремене економске емиграције

Два поглавља теме су прихваћена од стране ментора, без допуна
и примједби, а треће је предато ментору на увид.

12. НАЗИВ ПРОЈЕКТА- ТЕМЕ: „Од заостале до модерне библиотеке Историјског института 2000-2005”
РУКОВОДИЛАЦ: Проф. др Ђорђе Борозан
ИЗВРШИЛАЦ: Маријан Миљкић, виши библиотекар и
Ана Калуђеровић, виши књижевничар
РОК РЕАЛИЗАЦИЈЕ: 2005.

Рад Библиотеке Историјског института Црне Горе у 2003. години одвијао се, бар формално, у оквиру дугорочног радног пројекта „*Од заостале до модерне Библиотеке Историјског института Црне Горе 2000-2005.*”, који је усвојило и финансира Министарство за просвјету и науку - Сектор за науку, а прије свега у оквиру конкретних прилика и реалних могућности.

Пошто је *финансирање пројекта* услов који, осим других фактора, детерминише пресудно реализацију сваког па и овога програма, мора се констатовати да је оно у протеклој 2003. години било *више него минимално*.

Иако је пројектом период 2003-2005. предвиђен као вријеме завршне фазе, за који су због заосталости Библиотеке и у протеклим годинама и нагомиланих проблема, била предвиђена средства у износу од 55.000 еура. За протеклу годину финансијер је за Библиотеку Историјског института определијелио свега 500 еура, значи мање од 1%, што је испод прага реалног минимума. Па ни та средства нијесу још увијек у цјелости исплаћена.

Са таквим финансирањем развојног пројекта Библиотеке нереално је очекивати његову реализацију. Зато је немогуће нешто више учинити да се Библиотека Историјског института изгради у библиотеку која би могла да адекватно одговори потребама научних радника и буде у функцији научног рада на Институту нити у складу са савременим нормама библиотекарства и информатике.

С друге стране, тешко је отклонити посљедице дугогодишњег нефинансирања и сталног заостајања библиотеке. Зато је и у протеклој 2003. години рад Библиотеке организован у оквиру реалних могућности.

У прошлој години није, иако је била предвиђена, установљена нова организационо-стручна шема нити дефинисан неопходан

кадровски минимум Библиотеке који би били уграђени у постојећи нови Статут и акт о систематизацији радних мјеста, послова и задатака Историјског института Црне Горе.

Посебно се наметало рјешавање кадровског питања, јер постојећи библиотечки кадар, виши књижничар и библиотекар, није довољан да би могао да освоји све послове које подразумијева једна специјална библиотека, научног типа, са великим библиотечким фондом.

И поред свих настојања управе Института, она није успјела да Библиотеку кадровски ојача и створи неопходни стручни потенцијал за њено савременовање и укупан рад, а посебно за прикључивање, преко Универзитетске библиотеке, на информативну мрежу и јединствени библиотечко-информациони систем.

То је био и разлог да Библиотека у 2003. години није могла бити прикључена на програм COBIS.

У протеклој години Библиотека је дјелимично ријешила питање простора за смјештај фонда, али не и питање неопходне библиотечке опреме.

Но, упркос финансијским, кадровским, просторним и другим проблемима који су је пратили у протеклој години, Библиотека је успијевала да, према могућностима, одговори на потребе научних радника и научног рада на Институту.

У 2003. години, осим редовних послова и услуга корисника у читаоници, техничко-стручне обраде, реализовани су дјелимично и други послови.

Библиотекар и руководилац *Маријан Миљић* је радио на организационо - стручним пословима, али према потреби и на другим, док је *Ана Калуђеровић*, виши књижничар, радила на техничкој обради материјала, библиографији, дежурала у читаоници, услуживала кориснике, водила евиденцију, као и друге пратеће послове.

У току 2002. године прибављено је 378 књига, од тога куповином 11, размјеном 98 и 269 од поклона појединаца и установа.

Библиотека је добијала 9 наслова новина (редовно само „Побједу“, „Дан“, „Вијести“, „Публику“ и „Црногорски књижевни лист“. Такође, добијано је, али нередовно, 10 наслова домаћих и 9 наслова страних часописа.

Библиотеку је користило 618 читалаца, с тим што су то неки чинили више пута, па и по неколико недјеља, чак и мјесеци.

Коришћено је 2188 књига, 43 наслова новина и 152 наслова часописа.

Коришћено је, такође, 735 фасцикли архивско- мемоарске грађе, повезано је и укорићено једно годиште „Побједи“, 52 свеске часописа и 45 оштећених књига. За корићење осталог материјала није било средстава.

У протеклој години била је предвиена стручна заштита, рестаурација, конзервација и корићење „Гласа Црногорца“ (50 годишта), али због недостатка средстава то је изостало.

Осим научних радника и спољних сарадника Института, услуге Библиотеке користили су културни и јавни радници, грађани и студенти.

Библиотека је имала сарадњу са другим библиотекама и установама у Црној Гори и Србији.

Због недостатка средстава куповина нових књига и откуп старих књига, часописа и новина врло су маргинални.

У протеклој години није купљена планирана неопходна библиотечка опрема.

На крају извјештаја за прошлу годину мора се истаћи да ни замишљена *група фаза* усвојеног пројекта „Од заостале до модерне библиотеке“ није се могла реализовати због недостатка средстава, неопходног кадра, опреме, просторних и других проблема.

Зато апелујемо на финансијера да у наредној години покаже више разумијевања и воље за развојни пројекат „*Од заостале до модерне Библиотеке Историјског института 2000-2005.*”

ИЗВЈЕШТАЈ О РАДУ РЕДАКЦИЈЕ ЗА 2003. ГОДИНУ, ЗА ЧАСОПИС „ИСТОРИЈСКИ ЗАПИСИ”

У 2003. години Редакција часописа „Историјски записи” одржала је пет састанака на којима је разматрана проблематика самог часописа, мјере за превазилажење проблема и, наравно, приспјели радови за објављивање. Сви радови су рецензирани, а позитивно оцијењени и објављени. У овој години су објављена два двоброја за 2002. годину. У припреми је свеска 1-2 за 2003. годину.

Као и претходних година и у овој години Редакција и уредници су имали велике проблеме око финансирања часописа. Финансијски је подмирен само број 1-2 за 2002. годину, док се за број 3-4 још увијек траже средства. Институт није био у могућности да испоштује Правилник о хонорарима за часопис, боље рећи плаћени су само трошкови штампања и трошкови припреме броја 1-2. До даљњег су се хонорара одрекли уредници, а хонорар ауторима (нарочито ауторима ван Института) за сада није могуће исплатити јер нема средстава.

Сматрамо да за 2004. часопис треба да уђе у *Програм рада Института*. Договорено је да се издају два двоброја за 2003. годину и макар један двоброј за 2004. годину. То би значило да треба планирати 5,5 -6 хиљада еура на име трошкова за часопис.